herpy

GECKOR

Strophurus taenicauda

Strophurus taenicauda är en liten, prickig gecko från Queenslands buskland, med en blänkande gyllene rand nerför svansen och röda ögon. Den klättrar i grenar, vilar med huvudet nedåt och smetar en klibbig, illaluktande vätska på den som tar tag i den. Den passar den vane hållaren som vill ha en art med mycket personlighet.

Familj: Diplodactylidae Engelska: Golden-tailed gecko Tidigare namn: *Diplodactylus taenicauda* Publicerad 15 november 2026

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**6-7 cm** nos-kloaklängd
Vikt	**5-8 g**
Livslängd	**4-10 år**
Aktiv	**I skymningen och på natten**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Halvöken och torrskog**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**45 × 45 × 45 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**25-28 °C**
Värmeplats	**30-32 °C**
Temperatur, natt	**19-22 °C**
Luftfuktighet	**30-60 %**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 2
Föda	**Insekter**
Hålls	**Ensamma, parvis eller en hane med flera honor**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Könsmogen	**12-24 mån.**
Kullstorlek	**1-2 ägg**
Kullar per år	**4-6**
Inkubation	**48-72 dagar** vid 27-30 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga III**
EU-bilaga	**Bilaga C**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Strophurus taenicauda är en av de mest iögonfallande geckorna i släktet *Strophurus*. Kroppen är grå eller brunaktig och täckt av svarta prickar, lite som en dalmatiner, och nerför ryggen och svansen löper en gyllene rand, som har gett arten både det engelska och det vetenskapliga namnet. *Taenia* betyder band och *cauda* svans. Ögonen är stora och lyser ofta röda eller bärnstensfärgade. Hos de flesta andra arter i släktet sitter det taggar eller knölar på rygg och svans, men här är både kropp och svans släta, och det är ett av artens kännetecken.

Med en längd från nos till kloak på omkring 7 cm är den liten och smal. De taggsvansade *Strophurus*-arterna mäter som grupp 60-89 mm, och ett djur på 60 mm väger i genomsnitt 5-7 g. Vikten för just den här arten har inte mätts, så siffran i faktarutan är lånad från släktet och är en uppskattning. Svansens längd är inte heller dokumenterad. I fångenskap lever de trädlevande *Strophurus*-arterna vanligen 4-10 år, och enstaka djur blir äldre.

Arten beskrevs av Charles De Vis 1886 under namnet *Diplodactylus taenicauda* och räknas i dag till familjen Diplodactylidae. 2012 delade Brown, Worthington-Wilmer och Macdonald upp den i tre underarter: den vanliga *taenicauda*, den nordliga *albiocularis* med ljusa ögon och *triaureus* med tre gyllene ränder på svansen, en på ovansidan och en på vardera sidan. Djuren är fortfarande sällsynta i hobbyn, men föds upp regelbundet, både i Europa och i USA.

Geckon är livlig och nyfiken och har ett särskilt försvar om den blir rädd. Svansen innehåller körtlar som avger en klibbig, bärnstensfärgad vätska som torkar in som harts. Hos den här arten smetas den på angriparen i stället för att sprutas ut, som de taggsvansade arterna gör. Vätskan är irriterande för ögon och slemhinnor, så tvätta händerna efter hantering. I fångenskap använder djuren den sällan, om de inte är mycket skrämda eller sjuka.

Utbredning och livsmiljö

Strophurus taenicauda finns bara i Australien, och så gott som alla fynd ligger i sydöstra Queensland, både i kustnära trakter och i inlandet. Underarterna har var sitt område. Den vanliga formen är beskriven från Chinchilla, *albiocularis* från Dawson-dalen vid Castle Creek och *triaureus* från den östra delen av Brigalow-bältet, från Mundubbera i söder till Callide i öster och Biloela i väster.

Från norra New South Wales är bara ett enda fynd känt, och det är utan belägg och därmed obekräftat. Det finns dessutom ett par enstaka registrerade fynd långt från de övriga, som måste räknas som osäkra. Kartan har därför satts till sydöstra Queensland.

> **Naturlig utbredning:** Australien.

LIVSMILJÖ

Strophurus taenicauda lever i öppen skog och buskland, särskilt där det växer cypressfuru (*Callitris*). Brigalow-bältet, där många av fynden ligger, är ett landskap av torra till halvtorra skogar med akacior och eukalyptus. På dagen sover djuren på stammar och grenar med huvudet nedåt eller gömmer sig under lös bark och i håligheter. På natten klättrar de omkring i buskarna och jagar insekter, och de går också ner på marken för att ta sig från träd till träd.

Konkreta mätningar av temperatur och luftfuktighet i artens område har inte hittats. För släktet i allmänhet gäller att förhållandena är hårda och växlande, med temperaturer från över 40 °C till under 15 °C, så djuren är anpassade till stora svängningar. Det är värt att ta med i inredningen av terrariet.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

Skötsel

TERRARIET

Ett par eller en liten grupp av *Strophurus taenicauda* kan hållas i ett terrarium på 45 × 45 × 45 cm (längd × bredd × höjd), och ett enstaka djur klarar sig med mindre. Uppgifterna går dock ner till 30 × 30 × 45 cm för enstaka djur, par och trior och 20 × 20 × 30 cm för ett par. Är terrariet mycket stort kan djuren ha svårt att fånga insekterna innan kalken har fallit av. Höjden betyder mer än golvytan, eftersom arten är en klättrare.

Inred med tunna grenar i lodrätt, snett och vågrätt läge, så att djuret kan ta sig överallt. Geckon har goda vidhäftande fötter och klättrar också på glas, och den söker sig ofta dit där väggen möter locket. Torra gräsknippen och ett par bitar bark i ett hörn ger gömställen. Använd antingen fasta, torra grenar eller färska, lövrika grenar av till exempel *Leptospermum*, *Melaleuca*, *Casuarina* eller *Callitris*, som byts med några veckors mellanrum.

Som bottensubstrat fungerar ett lager fin sand på 1-3 cm. Håll terrariet väl ventilerat så att det inte blir vått och möglat.

TEMPERATUR

Strophurus taenicauda solar gärna under en spotlampa, precis som den solar i grenarna i naturen. Uppgifterna skiljer sig något åt, så siffrorna här är ett genomsnitt. På dagen ska det vara 25-28 °C nere i terrariet och 30-32 °C överst under en låg lampa. Uppgifterna sträcker sig från en värmepunkt i de låga 30-talen till 32 °C överst och 25-27 °C vid botten.

På natten ska temperaturen sjunka till 19-22 °C, och det behövs ingen extra värme. På vintern får det bli några grader svalare: till exempel 15-20 °C eller omkring 5 °C under sommartemperaturen. Ungdjur bör hållas varma hela året. Terrariet ska ha ett svalt hörn så att djuret själv kan välja, och termostat och digital termometer är nödvändiga.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Strophurus taenicauda kommer från torrt till halvtorrt land, och det finns ingen dokumenterad siffra för luftfuktigheten. De 30-60 % som anges i faktarutan är därför en uppskattning utifrån livsmiljön och de beskrivna sprayrutinerna. Terrariet ska vara torrt större delen av tiden.

Spraya väggar och grenar med vatten 1-2 gånger i veckan, helst på kvällen. Geckorna kommer ofta fram och slickar dropparna. Det får nästan inte finnas några våta droppar kvar nästa morgon. På sommaren kan man spraya två gånger i veckan och under vintervilan bara en gång i veckan. Ett alternativ är en kraftig sprayning en gång i veckan och lätt dimma varannan dag. En låg skål med friskt vatten är en trygghet för att djuret kan dricka, men geckorna dricker mest droppar.

Läs mer: Vintervila och årstider

LJUS OCH UVB

Strophurus taenicauda sover på dagen fritt på grenarna och solar gärna, så det finns goda skäl att ge dem UV-ljus, även om något behov inte har visats i fångenskap. Uppgifterna sträcker sig från en låg dos UV till UV-index 3 på den högsta platsen och omkring 2,5 på vintern. UVB med minst 5 % kan ges men är inte nödvändigt om fodret har kalk och D3.

Använd ett UVB-rör, till exempel ett T5 med 5-6 % UVB, så att UV-indexet är 2-3 på de översta grenarna och lägre längre ner (Ferguson-zon 2). Det ska finnas skugga där djuret kan dra sig undan. Ljusperioden kan vara ända upp till 14 timmar på sommaren och ner till 6 timmar på vintern. Ett mer måttligt val är 12-14 timmar på sommaren och 8-10 på vintern. På natten ska det vara mörkt.

Läs mer: Ljus och UVB Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

UTFODRING

I naturen lever *Strophurus taenicauda* av små leddjur, framför allt kackerlackor, syrsor, gräshoppor, skalbaggar, nattfjärilar och spindlar. I terrariet fungerar syrsor, små kackerlackor, nattfjärilar, flugor och vaxmottslarver. Tobakssvärmarlarver och soldatflugelarver kan ges ibland. De är ivriga ätare och tar ofta 3-4 insekter åt gången, och i mörkret kommer de gärna ner längs grenarna för att ta emot bytet.

Uppgifterna om hur ofta man ska mata varierar. För vuxna sträcker de sig från tre gånger i veckan och två till tre gånger på sommaren till var 4:e-7:e dag på sommaren och var 7:e-10:e dag på vintern. Ungdjur och dräktiga honor matas var 2:a-4:e dag, nykläckta ungar dagligen. Bytet bör inte vara större än omkring 60 % av huvudets storlek, eftersom stora insekter kan ge förstoppning och ryggskador hos ungdjur.

Pudra insekterna lätt med kalk och vitaminer vid varannan eller var tredje måltid. Om djuren inte får UV-ljus är tillskottet ännu viktigare. Mata på kvällen när ljuset är släckt, då är det också lätt att se till djuren.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

BETEENDE OCH HANTERING

Strophurus taenicauda är djärv och nyfiken och inte lika skygg som många andra arter. Den sitter ofta fritt framme på en gren och är aktiv i skymningen och på natten. Den lämpar sig dock inte för hantering. Den är snabb, och om den blir gripen kan den avge den klibbiga och starkt irriterande svansvätskan. Håll därför hanteringen på ett minimum, och låt den hellre kliva upp på handen själv än att gripa den.

Par och trior kan hållas tillsammans. En trio kan gå ihop utan aggression, och en hane kan ha upp till fyra honor. Flera hanar tillsammans är inte beskrivet, så det säkra valet är bara en. Var uppmärksam på bett och djur som går ner i vikt, och skilj dem åt om det uppstår oro. Djuren kan också hållas ensamma.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanar av *Strophurus taenicauda* känns igen på tydliga hemipenisbulor vid svansroten med en fördjupning i mitten och på en liten grupp förstorade, sporrliknande fjäll överst på bulan, där den möter bakbenet. Honorna har en jämn, mindre bula utan fördjupning. Ungdjur kan könsbestämmas när de har nått 50-70 % av vuxenstorleken, vanligen vid 6-12 månader. De växer snabbt och kan i princip föröka sig redan det första året, men aveln räknas börja vid omkring 80 % av vuxenlängden, vanligen efter 12-18 månader, och många blir helt mogna först vid två års ålder.

PARNING

I naturen häckar släktets trädlevande arter vanligen från september till februari, i goda år från augusti till april. För *Strophurus taenicauda* är perioden oktober-januari. Det kan ge goda resultat att skilja hanar och honor på hösten, när dagslängden och temperaturen sjunker. Sedan följer en kylperiod på 8-10 veckor med mindre sprayning och bara enstaka insekter. När temperatur, ljus och foder ökar igen börjar aveln. Avkylningen är dock inte strikt nödvändig, och par kan också gå ihop hela året.

Hanen slickar honan och tar tag i henne över skuldrorna och nacken, och han kan snurra svansspetsen runt hennes svans och grenen. Honan kan lagra sperma och lägga befruktade ägg, även efter att hanen har flyttats.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan av *Strophurus taenicauda* lägger normalt två ägg åt gången, ibland bara ett. Det går tre till sex veckor mellan äggkullarna, och med gott om foder blir det fyra till sex äggkullar eller fler under en säsong. Det är hårt för honan, så ge henne vila efter tre till fyra äggkullar, eventuellt genom att minska fodret efter omkring tre äggkullar.

Honan ömsar skinn en till sju dagar före äggläggningen. Ställ in en äggläggningslåda på terrariets botten, till exempel en plastlåda med ett hål i sidan eller en omvänd lerskål, med 5-10 cm fuktig sand, sand och torv eller sphagnum. Hon lägger äggen på natten, längst ner. Äggen är lite klibbiga när de läggs, så substratet fastnar, men det behöver inte borstas bort.

INKUBATION

Flytta försiktigt över äggen av *Strophurus taenicauda* till en liten låda med ett fuktigt substrat av perlit eller vermiculit blandat med vatten i förhållandet 1:1 efter vikt. Temperaturen ska vara 27-30 °C. Uppgifterna om kläckning varierar från omkring 60 dagar vid 27-29 °C till 48-72 dagar. Rumstemperatur kan också fungera, men då tar det mycket längre tid, och äggen är mer utsatta för svamp.

Äggen växer mycket under inkubationen, och skalet kan bli nästan genomskinligt strax före kläckningen. Äggen svettas 1-2 dygn innan. Om det tar längre tid är det ett dåligt tecken: i varmt och fuktigt väder har man sett ägg där den fullt utvecklade ungen dog, uppsvälld av vätska.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna av *Strophurus taenicauda* är matta i färgerna jämfört med de vuxna och lite mörkare. Vid kläckningen mäter de omkring 3 cm från nos till kloak och 4 cm totalt. Du kan hålla dem var för sig i en liten låda med nät i locket, eller två till tre tillsammans i en liten uppfödningsbur. De ska ha samma inredning som de vuxna, med tunna grenar, lite gömställen och låg sprayning.

Ge små syrsor, stora bananflugor och bönborrar pudrade med kalk och vitaminer. Mata dagligen de första veckorna och därefter varannan dag. Ungdjur växer snabbt och kan nå vuxenstorlek och föröka sig under det första året, men det avråds att använda dem så tidigt. Håll ungdjur varma hela året.

Hälsa och vanliga misstag

Det finns bara få dokumenterade uppgifter om sjukdomar hos *Strophurus taenicauda*, så listan bygger på erfarenheter med släktet i allmänhet. Typiska problem är:

- För lite kalk och D3-vitamin, särskilt hos ungdjur och äggläggande honor. Det ger mjuka ben, darrningar och i värsta fall ryggskador. Man har sett ryggradsförlamningar hos ungdjur som hade ätit för stora insekter. Ge därför små insekter, pudra dem och ge UV-ljus.
- Förstoppning om bytet är för stort.
- Utmattade honor som lägger för många äggkullar. Minska på fodret efter tre till fyra äggkullar och låt honan vila.
- Svamp och bestående fukt om ventilationen är dålig eller om man sprayar för mycket.
- Stress vid för mycket hantering. Djuren kan vid extrem stress avge svansvätska, och döda djur har hittats täckta av intorkad vätska.

Ett friskt djur har klara ögon, en fyllig svans och ett gott grepp. Sök veterinär med erfarenhet av kräldjur om geckon går ner i vikt, inte äter på flera veckor eller verkar slapp.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.